МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «Протидія насиллю як радіожурналістська тема»

Виконав: студент 4 курсу, групи 6.0619-1 ж
спеціальності 061 журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Кім К. О.
Керівник: к. філол. н., доц.
Мірошниченко П. В.
Рецензент: к. соц. ком., доц.
Любченко Ю. В.

Запоріжжя 2024

ЗМІСТ

Реферат……..…..3
Завдання……...…4
Вступ……..……..6
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження на тему «Протидія насиллю як радіожурналістська тема»……..……8
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту……...27
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту…….27
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту….28
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту……...32
2.4. Особливості оформлення проєкту……..33
2.5. Технічні і програмні засоби…….35
2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо)……..…37
Висновки……38
Список використаної літератури…….…41
Декларація академічної доброчесності……...44
Abstract…….……..45

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: «Протидія насиллю як радіожурналістська тема».

Кількість основного тексту: 35 сторінок.

Кількість використаних джерел – 22.

Мета дослідження – створити сценарій інтерв'ю з героєм, що пережив полон та насилля, на основі аналізу радіожурналістських практик щодо висвітлення питань насильства задля запобігання та протидії йому.

Для досягнення поставленої мети ми виконали такі **завдання**:

1) вивчити законодавче регулювання питання протидії насилю; 2) проаналізувати наявні практики в радіоефірі України щодо висвітлення питання запобігання насиллю; 3) створити сценарій радіоінтерв'ю для протидії насиллю з урахуванням усіх рекомендацій.

Об'єкт дослідження – матеріали радіо «Армія FM», «Радіо Свобода», «Громадського радіо», «Українського радіо» з 2014 до 2024 рр.

Предмет дослідження – формально-змістові особливості радіопрограм із протидії насильству.

Формально-змістові характеристики проєкту. Творчий проєкт є сценарієм радіоінтерв'ю, в якому автор веде розмову з тими, хто пережив насилля. Розроблений проєкт має на меті привернути увагу громадськості та широких суспільних кіл до проблеми насилля й механізмів протидії йому.

Ключові слова: радіо, радіоінтерв'ю, протидія насиллю, війна, полон, безпека.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Чернявська Л. В.
_____
«17» травня 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Кіму Кирилу Олексійовичу

1. Тема роботи – «Протидія насиллю як радіожурналістська тема» («Fighting Violence as a Subject of Radio Journalism»),
керівник роботи – Мірошниченко Павло Васильович, доц., к.ф.н.
затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2023 року № 2086-с.
2. Строк подання студентом роботи – 31 травня 2024 року.
3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: Є. Бондаренко, К. Нобель, О. Яриш.
Зміст розрахунково-пояснювальної записки: вивчити законодавче регулювання питання протидії насиллю; проаналізувати наявні практики в радіоефірі України щодо висвітлення питання запобігання насиллю; створити сценарій радіоінтерв'ю для протидії насиллю з урахуванням усіх рекомендацій.
4. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Мірошниченко П.В., доцент	15.12.2023	
Розділ 1	Мірошниченко П.В., доцент	11.01.2024	
Розділ 2	Мірошниченко П.В., доцент	17.02.2024	
Висновки	Мірошниченко П.В., доцент	10.04.2024	

5. Дата видачі завдання – 10 грудня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти та узгодити з науковим керівником графік виконання роботи, визначити мету дослідження, об’єкт, предмет дослідження.	10.12.2023	Виконано
2	Підібрати та проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження. Написати теоретичну частину.	11.01.2024	Виконано
3	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	17.04.2024	Виконано
4	Сформувати висновки кваліфікаційної роботи, оформити список літератури	20.04.2024	Виконано
5	Оформити роботу відповідно до вимог	25.04.2024	Виконано
6	Пройти процедуру попереднього захисту	08.05.2024	Виконано
7	Пройти процедуру нормоконтролю та рецензування	09.05.2024	Виконано
8	Перевірити роботу у програмі Unicheck	10.05.2024	Виконано
9	Виправити зауваження і подати роботу на кафедру	31.05.2024	Виконано невчасно

Студент_____К. О. Кім

Керівник роботи_____П. В. Мірошниченко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер_____М. В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність дослідження протидії насильству для радіожурналістики важлива і соціально значуща. Дослідження цієї проблеми дозволяє висвітлити різні аспекти насильства в суспільстві, виявити його причини, наслідки та шляхи подолання.

В радіожурналістиці ця тема актуальна через можливість підвищення громадської свідомості щодо проблеми насильства та сприяння формуванню толерантного та безпечного середовища. Радіожурналісти звертаються до експертів, психологів, представників правозахисних організацій та потерпілих, щоб отримати різноманітні точки зору та допомогти аудиторії краще розібратися у проблемі.

Дослідження протидії насильству як радіожурналістської теми охоплює різноманітні аспекти, включаючи законодавство, соціальні програми, вплив медіа та культурні особливості. Важливою частиною такого дослідження є аналіз ефективності заходів протидії насильству та виявлення найбільш ефективних стратегій в цій сфері.

Отже, протидія насильству є актуальною темою для радіожурналістики, оскільки вона сприяє підвищенню свідомості суспільства, формуванню позитивних змін та забезпеченню безпеки та добробуту громадян.

Мета дослідження – створити сценарій інтерв'ю з героєм, що пережив полон та насилля, на основі аналізу радіожурналістських практик щодо висвітлення питань насильства задля запобігання та протидії йому.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі *завдання*:

- вивчити законодавче регулювання питання протидії насилю;
- проаналізувати наявні практики в радіоефірі України щодо висвітлення питання запобігання насиллю;
- створити сценарій радіоінтерв'ю для протидії насиллю з урахуванням усіх рекомендацій.

Об'єкт дослідження – матеріали радіо «Армія FM», «Радіо Свобода», «Громадського радіо», «Українського радіо» з 2014 до 2024 рр.

Предмет дослідження – формально-змістові особливості радіопрограм із протидії насильству.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури. Обсяг основної роботи – 35 сторінок, 3 діаграми та 2 таблиці. Список використаної літератури включає 22 найменування (викладені на 3 сторінках).

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕМУ «ПРОТИДІЯ НАСИЛЛЮ ЯК РАДІОЖУРНАЛІСТСЬКА ТЕМА»

В Україні функціонує ряд законодавчих та підзаконних актів. Основні з них: Закон України «Про попередження насильства в сім'ї»; Постанова КМУ №616 від 26 квітня 2003р. «Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу», тощо.

З початку 11 січня 2019 року в Україні набули чинності поправки до Кримінального кодексу, що визнають системне насильство в сім'ї злочином. Крім того, вже пройшов рік з моменту прийняття закону про протидію та запобігання домашньому насильству, який визначає 16 категорій осіб, щодо яких може відбуватися подібне насильство.

Зокрема, згідно з ч. 2 ст. 26 Закону про домашнє насильство [6], проти кривдника суд може вжити такі заходи:

- «заборонити перебувати в місці спільного проживання (перебування) з постраждалої людини» [6];
- «обмежити спілкування з постраждалою дитиною» [6];
- «заборонити наближатися на визначену відстань до місця проживання (перебування), навчання, роботи, інших місць частого відвідування постраждалої людини» [6];
- «заборонити особисто і через третіх осіб розшукувати постраждалу людину» [6];
- «заборонити вести листування, телефонні переговори з постраждалою людиною або контактувати з нею через інші засоби зв’язку особисто і через когось» [6].

В законодавстві чітко визначено домашнє насильство як «дії або бездіяльність, які включають фізичне, сексуальне, психологічне або економічне насильство. Це може відбуватися в межах сім’ї, місця проживання, між родичами, колишніми або теперішніми партнерами, або між

співмешканцями, незалежно від їхніх родинних зв'язків або статусу в шлюбі. Погрози таких дій також вважаються формою домашнього насильства».

Ольга Дунебабіна, речниця організації «Ла Страда – Україна», зауважує, що «раніше домашнє насильство обмежувалося інцидентами у подружжі, але зараз його коло поширюється. Воно включає колишніх партнерів, спільне проживання без офіційного шлюбу, прийомних батьків, співмешканців та різних родичів, таких як брати, сестри, дядьки, тітки, племінники, двоюрідні брати, сестри, дідусі та бабусі» [4].

Згідно з законом, економічне насильство означає намірене обмеження особи шляхом позбавлення її доступу до житла, їжі, одягу, майна, коштів, документів або можливості користуватися ними, а також залишення без догляду чи піклування, перешкодження у отриманні необхідних медичних послуг, заборона працювати або навчатися, примушування до праці та інші форми порушень економічного характеру.

Психологічне насильство, згідно з законодавством, охоплює такі дії, як словесні образи, погрози (включаючи ті, що стосуються третіх осіб), приниження, переслідування, залякування та інші способи контролю, спрямовані на обмеження волі особи або контроль у сфері репродуктивного здоров’я [6]. Якщо такі дії чи бездіяльність створюють у постраждалої особи страх за свою безпеку чи безпеку інших, призводять до емоційної невпевненості, неможливості захистити себе або завдають шкоди її психічному здоров’ю, то вони вважаються психологічним насильством.

«Часто психологічне насильство сприймається як звичайні суперечки, ревнощі тощо, але насправді це неприйнятно. Будь-які дії, що ушкоджують гідність та самоповагу особи, є формою насильства», – пояснює Ольга Дунебабіна, речниця організації «Ла Страда – Україна» [4].

Наразі кримінальна відповідальність за домашнє насильство встановлена окремим законом, що набув чинності з січня 2019 року. Відтак, працівників поліції, суддів та прокурорів необхідно підготувати до роботи з цією проблемою, що займе приблизно рік. За кожен вид насильства

передбачена своя відповідальність. Узагальнено, покарання може включати громадські роботи на строк від 150 до 240 годин, арешт до шести місяців, обмеження волі до п'яти років або позбавлення волі до двох років. Позбавлення волі застосовується у випадках систематичного насильства, особливо проти дітей, зокрема малолітніх.

Поліція зафіксувала понад 130 тисяч випадків домашнього насильства лише у 2020 році. Але це лише вершина айсберга, за словами уповноваженої з питань гендерної політики. Лише 10-15% всіх випадків насильства взагалі потрапляють до правоохоронних органів. Це глобальна проблема, і нашим головним завданням є виведення цієї проблеми на світло [22].

Законодавство України чітко прописує, що: 1) доступ до засобів масової інформації повинен мати кожен, незалежно від статі; 2) жодна особа, незалежно від статі, не може бути публічно представлена в образливому, принизливому та принизливому вигляді; 3) через свої програми ЗМІ мають розвивати обізнаність щодо гендерної рівності та протидіяти насиллю у будь якій формі [6]. Кодекс журналістської етики України заснований на європейських стандартах журналістської практики, є основою для системи самостійного редагування в друкованих та онлайн-медіа. Що стосується дискримінації, то в ньому йдеться про те, що журналісти повинні уникати «упереджених або образливих посилань на етнічну групу, національність, расу, релігію, стать, сексуальну орієнтацію, фізичні вади чи психічний стан людини, а також посилання на етнічну групу, національність, расу людини. , релігії, статі, сексуальної орієнтації, фізичної вади або психічного стану має бути зроблено лише тоді, коли це має пряме відношення до події, про яку повідомляється» [25].

Законодавство нашої країни та етичний кодекс описує, що постачальники медіа-послуг «не повинні надавати вміст, який містить будь-яку форму дискримінації чи упередженого ставлення на основі статі, раси, етнічного походження, національності, релігії чи переконань, інвалідності, особливих потреб , віку, сексуальної орієнтації, соціального походження, як і

будь-який інший вміст, який має на меті або призводить до перешкоджання або ставить під загрозу будь-яку особу в здійсненні, насолоді або визнанні своїх прав і свобод на рівних засадах» [6].

Кодекс етики говорить, що «журналіст повинен захищати приватне життя людини від невиправданого або сенсаційного публічного оприлюднення. Журналіст повинен дотримуватись права кожного на особисте і сімейне життя, житло, здоров'я та кореспонденцію». Зазначена цитата є одним із 22 параграфів Кодексу, які стосуються різноманітних принципів етики та загалом професійного журналістського висвітлення. У рекомендаціях для ЗМІ щодо висвітлення гендерного контенту та використання гендерно чутливої мови йдеться, що редактори та журналісти працюватимуть над підвищенням обізнаності громадськості щодо «проблеми сексуального насильства, інцесту, домашнього насильство, економічне насильство, торгівля людьми та наслідки насильства, від яких страждають жертви та суспільство в цілому» та про «наявність різноманітних форм насильства за ознаками статі, гендеру та сексуальної орієнтації та фатальний вплив насильства на жертв».

Отже, національне законодавство щодо профілактики випадків насильства визначає правові норми та механізми, спрямовані на запобігання та уникнення насильства в суспільстві. Ми можемо виділити такі групи законодавчи актів та постанов, що регулюють питання протидії насиллю в Україні:

Документи, що визначають домашнє насильство: вони встановлюють правовий статус і визначення домашнього насильства, а також надають жертвам законодавчий захист і доступ до підтримки та допомоги.

Норми, що містять інформацію про права жінок та дітей. Ці закони регулюють права жінок та дітей і встановлюють заходи їх захисту від насильства, включаючи закони про насильство у відносинах.

Постанови, закони та програми про попередження насильства: вони можуть включати освітні заходи усвідомлення, розробку програм і проектів,

спрямованих на попередження насильства в сім'ї, школах, громадах та інших сферах.

Закони про покарання та відшкодування, що визначають відповідальність за насильство, встановлюють санкції для злочинців і визначають права жертв на компенсацію та відшкодування.

Закони про роботу правоохоронних органів та служб підтримки. Вони визначають функції, повноваження та обов'язки правоохоронних органів, служб підтримки та інших відповідних інституцій у справі профілактики та реагування на випадки насильства.

Ці закони та положення можуть змінюватися відповідно до конкретних потреб і ситуацій у кожній країні, але загальний мета - створити правові умови для ефективної профілактики та боротьби з насильством у всіх його формах. Протягом 2016 року в ефірі «Громадського радіо» двічі на місяць по п’ятницях виходила програма «Протидія насильству у сім’ї». Всього вийшло 28 випусків, де всі бажаючі отримувати поради експертів та ознайомлюватися з прикладами успішних справ адвокатів системи безоплатної допомоги. Гостями студії були адвокати, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, психологи, соціальні працівники, правозахисники, громадські активісти та міжнародні експерти.

Тематику випусків можемо згрупувати за напрямками:

1. Історії з життя;

2. Інформація від експертів;

3. Новинні випуски (робота ведучих).

Отже, регулярні випуски на «Громадському радіо» покликані розповсюджувати інформацію про права та процедури, що стосуються протидії насильству. Це може сприяти усвідомленню громадянами своїх прав та доступу до правової допомоги. Випуски містять поради психологів та експертів з метою підтримки жертв насильства. Це може допомогти їм в майбутньомузнайти шляхи вирішення проблем та отримати підтримку в складних життєвих ситуаціях. Випуски включають в себе історії про успішні

приклади вирішення конфліктів без використання насильства, а також інформацію про те, як попередити насильство та виявити його ознаки.

Окрім регулярних випусків, на «Громадському радіо» до «16 днів проти насильства» виходили підкасти про попередження домашнього насильства [24].

Саме на підтримку щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» у 2020 році з 25 листопада і протягом двох тижнів, в ефірі UA: Українське радіо Рось транслювався спеціальний проєкт під назвою «Ситуація», присвячений боротьбі з домашнім насильством. Автор радіосюжетів, Іван Лила, прагнув допомогти слухачам зрозуміти, як проявляється домашнє насильство та чому важливо його припинити.

В ефірі лунали розповіді про різні побутові ситуації, які демонструють домашнє насильство. Також у роликах були озвучені номери гарячих ліній з протидії насильству.

До Міжнародного дня боротьби з насильством над жінками в рамках проєкту Українського радіо «Вся країна» відбувся міжрегіональний радіоміст у форматі обговорення всеукраїнської акції «16 днів проти насильства». У студіях Суспільного радіо у Вінниці та Житомирі обговорювали, яку допомогу можуть отримати люди, що зазнали насильства, куди звертатись у разі потреби та як убезпечити себе. Учасники студії «Житомирська хвиля» Українського радіо розповіли про ситуацію на Житомирщині та шляхи подолання проявів насильства у всіх сферах життя.

До теми запобігання насильства в сім’ях, жорстокого поводження з дітьми, протидії торгівлі людьми та захисту прав жінок щорічно з 25 листопада до 10 грудня в межах Всеукраїнської кампанії «16 днів проти насильства» виходять випуски на регіональному радіо «Місто над Бугом» [9], де слухачі отримують нову інформацію про те, як розпізнати домашнє насильство, куди звертатися в разі вчинення злочину та який захист можна отримати.

В ефірі радіостанції «Слобода FM» виступив на тему: «Запобігання та протидія насильству в сім’ї» начальник відділу забезпечення роботи

контактного центру Регіонального центру з надання БВПД у Сумській області Олексій Рибалка. Це досить поширена практика для радіо – запрошення саме юристів чи представників поліції.

В 2021 році в програмі «Сьогодні. Зранку» ведучий Дмитро Хоркін «Українське радіо» спілкувався з Урядовою уповноваженою із питань гендерної політики Катериною Левченко. Цей сюжет зацікавив нас тим, що у розмові з експерткою та чиновницею, ведучий торкнувся не лише способів протидії насиллю, але й про національні та законодавчі акти, що гарантують захист громадянам від насилля будь-якого виду.

«Українське радіо» систематично запрошує експертів, що розкривають усі засоби та способи протидії насильству, наприклад, запрошений керівник напрямку кейс-менеджменту в компанії «Конвіктус Україна» Олексій Погребний розповів про проблему стигми та дискримінації уразливих груп. Він також звернув увагу на стандарти надання соціальних послуг, які застосовуються в інших країнах Європи.

За даними Уповноваженої з питань гендерної політики, у 2020 році органи та підрозділи Національної поліції склали більше 130 тисяч протоколів. Проте це лише малесенька частка від реальної кількості випадків домашнього насильства. Кілька років тому були проведені дослідження, згідно з якими до правоохоронних органів надходить інформація про лише 10-15% всіх випадків такого насильства. Це явище є глобальним, і тому вирішення цієї проблеми виходить на передовий план. Державна соціальна програма протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, яка була затверджена Урядом, націлена на вирішення цього нагального завдання [6].

До початку АТО та ООС основна тема в радіоефірах лунали історії про жертв насилля, в основному, домашнього. Від 2014 року почалися з’являтися поодинокі радіосюжети про агресію військових і як на неї реагувати. З початку повномасштабного вторгнення, тема насилля в сім’ях військовослужбовців починає лунати все частіше, наприклад, психолог Олена Лобашова соціально-психологічні бригади в ефірі армія FM розповіла, що вже були випадки, коли

сім'ї військових ставали жертвами рідних та близьких людей. Тема військових дуже болюча. Щоб уникнути великого розповсюдження домашнього насильства серед військових, важливо мати підтримку суспільства, розуміння їхньої ситуації і навички ефективного спілкування. Також важлива державна допомога для хлопців і дівчат, які повертаються з передової, щоб вони могли пройти повноцінну реабілітацію, включаючи психологічну підтримку. Деяким людям важко звертатися за допомогою через певні стереотипи, але все більше українців подолують ці перешкоди.

Армія FM підіймає в радіосюжетах досить гострі питання, які не часто можна почути навіть у авторських підкастах, наприклад, питання насилля російських військових над цивільними та військовополоненими. «Представники ворожої армії вчиняють насильницькі дії щодо наших жінок і чоловіків, щоб показати свою владу. Це теж прояв гендерно зумовленого насильства. У сім'ях на початку війни спостерігалося зниження випадків домашнього насильства, та вже з другої половини минулого року було різке зростання», – вказує психолог Олена Лобашова [10].

Теми відвертого змальовування насилля у журналістиці досить табуйована річ, але все частіше у радіоефірах лунають історії тих, хто пережив насилля різного виду, бо сам формат радіо може дозволити, навіть з прямою трансляцією зі студії, не показувати героїв програми.

Однією з популярних тем в ефірі українських радіо стало створення мобільних груп для протидії домашньому насильству в Україні. Підрозділ під назвою «Поліна». Радіо Свобода чи не першими розпитало про це у Василя Богдана, заступника начальника відділу дільничних офіцерів поліції департаменту превентивної діяльності Національної поліції України. Члени мобільних груп - це в основному працівники управлінь та відділів Національної поліції, які пройшли спеціальну підготовку з протидії та реагування на випадки насильства в сім'ї. Однак поліцейські, які входять до перших пілотних груп, отримали додаткову підготовку та спеціалізоване навчання в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

Це було можливо завдяки підтримці міжнародних партнерів та колег з ОБСЄ, ПРООН, «ООН Жінки» та Канадської поліцейської місії. Експерти цих організацій взяли участь у розробці та проведенні навчальних тренінгів для учасників мобільних груп.

Варто відзначити, що велика частина сюжетів була присвячена поінформуванню та пояснення про наявність шелтерів для жертв насилля. В основному, це притулки для жінок з дітьми, які потерпають від домашнього насилля. Так в ефірі «Вільне радіо» вийшов репортаж під назвою «Схованка від насильства: як функціонує профільний центр для жінок?», в якому радіожурналістка Діана Шароді розповіла про особливості шелтерів для жінок з дітьми на прикладі «Центру соціально-психологічної допомоги людям, які страждають від насилля» міста Слов'янська та зазначила про алгоритм за яким потерпілим надається допомога.

На «RADIO M» у програмі «Формула сім'ї з Олексієм Травніковим» говорили з Поліна Неня, головною редакторкою порталу BESTIN.ua, мамою трьох дітей, захисницею жінок про те, що треба знати про запобігання домашньому насильству.

Отже, на українських радіостанціях програми та сюжети про протидію насиллю виходять ситуативно, наприклад, до Міжнародного дня протидії насиллю або до щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства». В основному це питання запобігання насилля над жінками та дітьми. Частіше почалися з'являтися матеріали, де висвітлюються ситуації насилля над чоловіками: цивільними та військовими, які побували в полоні.

Це дослідження ґрунтується на кількісному та якісному аналізі, який включав аналіз контенту та тематичні дослідження. Контент-аналіз як кількісно-якісний метод охоплював онлайн-медіа. Дослідження проводилося в період з січня по квітень 2024 р., охопивши часовий проміжок: 2014-2024 роки Всього проаналізовано 32 радіостанції. Було проаналізовано 193 радіопрограми. Крім того, використовуючи гугл пошук, шукаючи за ключовими фразами «насильство», «радіо» та «домашнє насильство», ми

знайшли загалом 27 статей, опублікованих за вказаний період. Пошук на інтернет-порталах за вказаними фразами надав для аналізу 82 додаткові радіостатті.

Усі радіопрограми закодовано та визначено п’ять аналітичних категорій:

а) Сюжет – починаючи з того, хто є автором статті, мета полягала в тому, щоб встановити, чи жінки чи чоловіки частіше пишуть про насильство над жінками та домашнє насильство, чи підписані тексти. і оригінальні, тривалість запису, який журналістський жанр найчастіше використовується;

б) Візуалізація радіосюжетів – чи є трансляція зі студії, чи містить текстовий варіант програми супровідні ілюстрації насильства, фотографії дійових осіб чи нейтральні фотографії, враховуючи, що фотографія візуально підтримує статтю, тому вона має відповідати етичним і професійним стандартам;

с) Теми програм кодуються за п’ятьма категоріями:

- фізичне насильство;
- сексуальне насильство;
- психологічне насильство;
- економічне насильство;
- насильство щодо жінок і домашнє насильство як теми програм.

Категорії створені відповідно до визначення насильства щодо жінок, встановленого Стамбульською конвенцією, яка передбачає, що насильство щодо жінок розуміється як порушення прав людини та форма дискримінації щодо жінок і означає всі акти насильства за статтю, які призводять або можуть призвести до фізичної, сексуальної, психологічної чи економічної шкоди чи страждань жінкам, включаючи погрози вчинення таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбуваються вони в громадському чи приватному житті.

г) Дійові особи – особа, яка зазнала насильства, особа, яка пережила насильство, винуватець насильства, сім’я особи, яка зазнала насильства, сім’я особи, яка пережила насильство, сім’я кривдника, свідок насильства (сусід чи

перехожий), міліція, суд, експерт чи інші. Категорії встановлюються на основі рецензування радіосюжетів і тестового кодування.

е) Висвітлення насильства щодо жінок та домашнього насильства + способів протидії йому – коли радіосюжет чи програма включала два ключових акценти: факт насилля та поради щодо запобігання йому, це слугувало для аналізу та висновків щодо того, чи дають аналізовані радіопрграми чи сюжети ширше пояснення соціальної проблеми та чи пропонують спосіб протидіяти.

Відбір онлайн-медіа здійснюється за такими критеріями, як регіональна актуальність, кількість переглядів, актуальність та інформаційний характер ЗМІ.

Конвенція Ради Європи про запобігання та боротьбу з насильством щодо жінок і домашнім насильством або Стамбульська конвенція визначає насильство щодо жінок як «порушення прав людини та форму дискримінації щодо жінок і означає всі акти насильства за статевою ознакою, які призводять до або можуть призвести до фізичної, сексуальної, психологічної чи економічної шкоди або страждань жінкам, включаючи погрози вчинення таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, відбувається це в громадському чи приватному житті», а також насильство за статтю як «насильство, спрямоване проти жінки через те, що вона жінка, або яке непропорційно впливає на жінок». Від 2014 року в Україні з’явилася велика кількість посібників для ЗМІ про етику та законність висвітлення теми насильства як від українських правозахисних, психологічних, тощо служб, так і від міжнародних. Все дослідження значною мірою спирається на проведений аналіз медіа-контенту, висновки та рекомендації щодо існуючих етичних і професійних принципів радіожурналістики в Україні та міжнародних стандартів, які встановлюють шлях до боротьби з гендерним насильством.

Більшість статей на інформаційних ресурсах радіостанцій або підкастів, отриманих у результаті пошуку за ключовими фразами: «насильство», «протидія насильству», «радіо», не мають чіткого зазначення авторства. Часто

така ситуація може бути викликана засиллям копірайтерів, яких редакціям дешевше наймати на роботу, а ніж утримувати великий штат журналістів. У 78 % ми не змогли встановити стать автора матеріалу про протидію насиллю, що виходив на інформаційних майданчиках ЗМІ.



Рисунок 1.1. – Стать авторів аналізованих матеріалів, що висвітлюють тему насилля та протидію йому.

Хоча більшість статей не підписані, різниця між кількістю текстів журналісток (35 або 11,5%) і журналістів-чоловіків (32 або 10,5%) невелика. Загалом, виходячи з проаналізованих матеріалів, про насильство над жінками пишуть більше саме жінки-журналістки, ніж чоловіків. Статистичні дані, отримані в результаті цього аналізу, показують, що журналісти-чоловіки частіше пишуть про конкретні приклади насильства щодо жінок, тоді як журналістки-жінки пишуть про протидію насильству щодо жінок. У медіавиробництві існує практика, коли журналісти не підписують короткі матеріали, часто це замітки або анонси про те, що програма на радіо вийшла і матеріал містить посилання на запис.

Таблиця 1.1. –Кількісний розподіл (у відсотках) матеріалів за обсягами.

Обсяг матеріалу	Щоденний аналіз радіоефіру та сторінок станцій	Пошук за ключовими словами	Загальна кількість матеріалів

Великі статті	48 (25%)	76 (70%)	124 (41%)
Середні	72 (37%)	27 (25%)	99 (33%)
Короткі	73 (38%)	6 (5%)	79 (26%)
Загальна кількість	193 (100%)	109 (100%)	302 (100%)

У «маститих» радіостанцій, таких як «Громадське радіо», «Радіо Свобода» або «Українське радіо» 25% випадків становлять великі статті. Тексти, опубліковані на інтернет-порталах радіостанцій чи подкастів, і «розшифровки» радіопрограм і сюжетів, в яких згадується тема «насильство над жінками» та «протидія насильству», у 70% випадків перевищують вісім абзаців, тому тематичні статті там набувають більшого висвітлення. Більшість статей у другій категорії стосуються статей, опублікованих на сторінках цифрових радіостанцій. Загалом третина матеріалів – середньої довжини. Інформаційні портали невеликих і не дуже популярних радіостанцій, ніж інтернет-ЗМІ популярних радіо. Короткі замітки чи анонси програм про насильство та протидію йому часто з'являються на всіх радіостанціях: локальних та всеукраїнських.

Матеріали в основному оригінальні – підписані іменами або ініціалами журналістів – у великих радіо частіше, ніж в онлайн-ЗМІ середньої величини чи локальні. Із загальної кількості проаналізованих матеріалів про протидії насиллю 51% були оригінальними, а решта статей були або продукт копірайтерства, або з невстановленим джерелом.

Позитивним є той факт, що більше половини проаналізованих статей є оригінальними. Проте п'ята частина статей не містить джерела чи імені автора. Жанр більшості статей є жанром ознайомлення з фактами, що означає, що вони написані у формі новини, дослідження, аналізу чи звіту.

Таких статей 93%. З них 4% – містять коментарі, 2% – інтерв'ю. Інтернет-медіа великих радіостанцій, всесвітніх, містили більше коментарів та інтерв'ю. Такі результати свідчать про те, що питання протидії насильства як тема недостатньо висвітлюється в ЗМІ загалом, та на радіо, зокрема, оскільки

об’ємніші матеріалі, які забезпечують глибше розуміння теми (наприклад, інтерв’ю чи коментарі), зустрічаються рідко.

Інтерв’ю було б однією з корисних журналістських форм для висвітлення делікатних тем, наприклад, щодо людей, які постраждали від насильства та чиї права були порушені. Інтерв'ю, які були охоплені цим дослідженням, проводяться переважно з активістами чи експертами. Цей висновок свідчить про те, що ЗМІ не порушують тему протидії насильству, а радше повідомляють про факт вчинення насилля у вигляді коротких новин.

Крім поваги до учасників певної події, яка висвітлюється ЗМІ, будь-яке оприлюднення відвертих фотографій має відповідати суспільним інтересам. Якщо немає суспільного інтересу, і, наприклад, публікуються зображення, що можуть викликати тривогу та неприйняття, щоб привернути велику увагу читачів, це не етично. Кодекс ЗМІ, серед іншого, визначає інтерес громадськості як процедуру або інформацію, яка допомагає громадськості висловити думку та прийняти рішення щодо питань та подій. Водночас журналісти мають захищати інтимне життя людини від невиправданого чи сенсаційного оприлюднення публічно.

Під час аналізу ми досліджували ілюстрації та фотографії, опубліковані разом із текстами про насильство над жінками в воно зображує сцену насильства, якщо так, чи є це чітким або піксельним зображенням, чи зображує воно обличчя, чи показує загальну сцену, чи текст взагалі не супроводжується фотографією.

Фото, яке супроводжує статтю на сторінках інтернет-ЗМІ, візуально підкріплює та доповнює текст. Текст має відповідати етичним і професійним стандартам, те ж саме стосується фотографій. Фотографія не тільки привертає увагу, але й дає інформацію, тому те, що на ній зображено, є дуже важливим і має відповідати стандартам. До тем, які включають особисті трагедії, слід ставитися з увагою, а до постраждалої особи потрібно підходити обережно.

Проаналізовані статті про протидію насильству та домашнє насильство в межах цього дослідження переважно ілюструються фотографіями, що є

загальною практикою на онлайн-порталах. З проаналізованих 302 матеріалів лише 15 або 5% не проілюстровані, оскільки вони були переважно у формі коротких новин. 65% статей супроводжувалися загальною ілюстрацією. Інші категорії фотографій, які супроводжували тексти: «сцена насильства – піксельна», «сцена насильства – чітка», «обличчя – піксельна» та «обличчя – чітке».

Шість статей або 2% були проілюстровані піксельним зображенням сцени насильства. Спосіб пікселізації кривавих сцен у зазначених прикладах є показником дотримання елементарних етичних принципів. Зображення жінок як жертв може створити у читача чи глядача враження, що жінки слабкі чи безсилі, що може сприяти проблема, з якою ми маємо справу.

Наприклад, фото пораненої жінки з текстом про домашнє насильство може призвести до висновку, що насильство щодо жінок пов'язане виключно з фізичним, тоді як воно також може бути психологічним або сексуальним. Аналіз фотографій під час цього дослідження також виявив приклади текстів про насильство, що супроводжуються чіткими або піксельними фотографіями обличь жертв.

Чотири з 302 статей показали піксельне зображення обличь, тоді як 61 стаття містила фотографії з чіткими зображеннями предметів, що становить п'яту частину всіх статей. Використання фотографій, на яких показано обличчя суб'єкта, часто обличчя жінки, яка зазнала насильства, є чіткою ідентифікацією цієї особи, що є делікатним питанням у випадках насильства. Це не служить інтересам громадськості та, як правило, не служить інтересам розслідування, особливо якщо це випадок насильства, який щойно стався і висвітлюється ЗМІ на основі свідчень очевидців, тоді як джерела в поліції стверджують, що не можуть оприлюднити подробиці.

Коли йдеться про повідомлення ЗМІ про насильство та протидію йому, важливо звернути увагу на найчастіші теми статей, які привертають увагу, час, працю та публікації. Тема, яка найчастіше зустрічається, покаже, як радіо зображують тему протидії насильству у своїй повсякденній роботі та чи лише

найжорстокіші випадки фізичного та інших форм насильства над жінками потрапляють до громадськості.

Найпоширенішою темою з точки зору форми насильства є фізичне насильство, якому присвячено майже половину радіоматеріалів, охоплених аналізом. Тема зазвичай позначається як загальна у пошуку за ключовими фразами, які стосуються насильства щодо жінок, що було відправною точкою у виборі конкретної методології для цього аналізу. Сексуальне насильство було темою п'ятої частини матеріалів (навіть більше, ніж фізичне насильство).

Емоційне насильство було темою у двох статтях, а також економічне насильство, тоді як не було жодної статті про психологічне насильство. Цей висновок свідчить про те, що фізичні форми насильства визнаються проблемою. Однак теми, що стосуються чутливих питань, несуть додаткову відповідальність, про яку ЗМІ часто забувають.

Надзвичайно важливо захистити особистість жертв і навіть осіб, які вчинили насильство, оскільки розкриття їх означало б виявлення жертви. Однак медіа схильні забути про важливість захисту жертв, спрямованого на збільшення кількості випусків, кліків, переглядів.

Таблиця 1.2. – Кількість матеріалів на радіо (у відсотках), що висвітлюють теми про різні види насилля.

Тема	Щоденний аналіз радіоефіру та сторінок станцій	Пошук за ключовими словами	Загальна кількість матеріалів
Фізичне насилля	108 (56%)	28 (26%)	136 (45%)
Сексуальне насилля	56 (29%)	7 (6%)	63 (21%)
Психологічне насилля	2 (1%)	0	2 (0,5%)
Економічне насильство	2 (1%)	0	2 (0,5%)

Домашнє насильство над жінками	25 (13%)	74 (68%)	99 (33%)
Загальна кількість	193 (100%	109 (100%)	302 (100%)

Щоб дослідити дискурс про насильство та протидію йому у проаналізованих радіоматеріалах, важливо визначити, хто в центрі сюжету, а хто ні, хто є активним суб'єктом сюжету та хто веде історію. Для визначення цього було обрано два розділи: суб'єкт та інші «актори». Суб'єктом може бути: особа, яка зазнала насильства, особа, яка пережила насильство, особа, яка вчинила насильство, сім'я особи, яка зазнала насильства, сім'я особи, яка пережила насильство, сім'я кривдника, свідок скоєного. насильство (сусід чи перехожий), поліція, суд (прокуратура чи суд), експерт (найчастіше активіст неурядового сектору чи фахівець у цій галузі) чи інші.

Іншими учасниками можуть бути: працівники поліції, судових органів, працівники лікарні та експерти в цій галузі, свідки та сім'я особи, яка зазнала насильства, сім'я особи, яка пережила насильство, сім'я кривдника та інші. У списку кодів також перевірялося, чи була розкрита чи захищена особа акторів. Основними дійовими особами історій про насильство над жінками є переважно особи, які вчинили насильство, потім експерти, а потім особи, які зазнали насильства. Проаналізовані матеріали на радіо зосереджувалися на жінках, які зазнали насильства, як головних дійових особах сюжету 44 рази, тоді як кривдники (переважно чоловіки) були дійовими особами сюжету в 106 випадках. В основному це були статті про конкретні приклади насильства над жінками та домашнього насильства; жінки були головними дійовими особами в 23% випадків і винуватцями насильства в 55% випадків. Загалом, судячи з усіх проаналізованих матеріалів, радіо все ще частіше висвітлюють осіб, які вчинили насильство, ніж особи, які зазнали насильства.

Особи, які зазнали насильства, у контексті цього дослідження – жінки, діти, були в центрі уваги 18% випадків, тоді як винуватці насильства були у

фокусі 41% випадків. Експерти або «інші» були в центрі уваги у 18% випадків відповідно.



Рисунок 1.2. – Дотримання радіостанціями політики захисту особистих даних.

Більшість головних дійових осіб у сюжетах про насильство щодо жінок є кривдниками або чоловіками, оскільки медіа зосереджуються переважно на «винуватцях», чию особу найчастіше розкривають. З етичної точки зору це може бути проблемою з огляду на презумпцію невинуватості, а також тому, що ідентифікація особи, яка вчинила насильство, може призвести до розкриття особи, яка зазнала насильства, і це, безперечно, порушує право на приватне життя.

Слід зазначити, що коли йдеться про фокусування тексту на чоловіках і жінках, загальний медіа-підхід полягає в тому, що жінки пасивні, а не активні, жінки нижчі, некомпетентні для об’єктивної точки зору або для репрезентації офіційних дискурсів чи для обміну експертні знання тощо. Результати дослідження репрезентації жінок на радіо показали абсолютне домінування чоловіків над жінками. Світ, яким ми його бачимо, інтерпретуємо та реконструюємо, — це чоловічий світ, де чоловіки займають центральне місце у 80 відсотках радіоматеріалів.

РОЗДІЛ 2
СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

У цьому творчому проєкті особлива увага приділяється жертвам насильства, а саме цивільним жінкам, які пережили тяжкі випробування у полоні та були визволені. Інтерв'ю з ними надасть унікальну можливість розкрити їх досвід, емоції, а також навчитися спілкуватися та підтримувати жертв війни.

У межах проєкту планується провести детальне інтерв'ю з жінкою, яка пережила полон, дослідити її почуття та емоції, які вона пережила під час полону, а також її внутрішню силу, яка допомогла їй вижити та повернутися додому.

У розповіді цієї героїні ми зможемо дізнатися про її особистий досвід, про випробування та навантаження, які вона зазнала в полоні. Вона зможе розповісти нам про постійну напругу, під якою перебували цивільні в російському полоні, про небезпеку з великим ризиком насилля або, навіть, загибелі. Важливо буде дізнатися про її думки, враження та переживання під час перебування в полоні.

Перед початком інтерв'ю важливо провести докладне дослідження та вивчення фону та контексту конфлікту, в якому героїня перебувала. Знання про конфлікт допоможе створити адекватне розуміння того, з якими випробуваннями та ситуаціями стикнулася вона, і як це вплинуло на її життя.

Під час самого інтерв'ю важливо створити емоційно підтримувальну та недискримінаційну атмосферу. Такого ефекту ми досягли завдяки тому, що поставилися з повагою до почуттів жінки. Крім того, під час інтерв'ю ми виявили емпатію та співпереживання: героїня може мати важкі спогади і емоційно навантажений досвід, тому важливо створити безпечну обстановку, де вона може відчути розуміння. Також необхідно виявити повагу до її історії та надати їй можливість розповісти її у своєму власному темпі.

У межах інтерв'ю ми звернули увагу на ключові аспекти досвіду жінки, яка побувала у полоні, такі як її мотивація розповісти про свій досвід, переживання насилля, взаємодія з родиною, стан її фізичного та психологічного здоров'я, а також вплив воєнного конфлікту на її особисте та сімейне життя.

Полон – не просто тест на фізичну міць, але й випробування моральної стійкості та сили характеру. Мета цього інтерв'ю – навчити громадськість спілкуватися і підтримувати людей, що побували у полоні.

Питання першого порядку полягають у висвітленні довоєнного життя героїні, бойових дій та потрапляння в полон. Далі йдуть питання, присвячені самому полону та його наслідкам для неї. Як довго вона була у полоні? Які були умови перебування? Як вона морально трималася та зберігала надію на повернення додому? Ці відповіді дозволять нам отримати осягнення справжньої важкості, з якою стикнулися цивільні.

Останні питання журналіст присвятив розгляду практичних аспектів життя після полону. Які робочі та особисті перспективи стоять перед нею після повернення додому? Чи надаються їй можливості для професійного розвитку та адаптації у цивільному житті? Запитання такого штибу покажуть, наскільки важливо забезпечити підтримку та інтеграцію для цивільних, які повертаються з полону, щоб вони могли знайти своє місце у суспільстві та забезпечити собі майбутнє. Цей проєкт має на меті розширити свідомість та розуміння суспільства щодо того, що перебування в полоні є великим випробуванням для жінок. Він також надасть можливість героїні поділитися своїм досвідом, натхненням та навчаннями, які вона отримала.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Аудіоінтерв'ю «ВОНА», спрямоване на такі категорії аудиторії:

Громадяни України: ця група включає українських громадян, що цікавляться подіями, пов'язаними з війною Росії проти України. Вони можуть мати бажання зрозуміти воєнний конфлікт та його вплив на життя цивільних.

Ветерани та активні військові: ця категорія включає в себе ветеранів війни, активних військовослужбовців та членів їхніх сімей. Вони можуть бути зацікавлені в переживаннях та досвіді жінки, яка перебувала у полоні, а також у її враженнях від повернення додому.

Міжнародне співтовариство: ця категорія включає людей з усього світу, які цікавляться глобальною політикою, конфліктами та правами людини. Вони можуть бути зацікавлені у вивченні воєнних дій, впливу полону на цивільних та міжнародних зусиль щодо повернення полонених цивільних.

Журналісти та медійні працівники: цільова аудиторія може складатися з журналістів, редакторів та інших працівників медіа, які цікавляться вивченням досвіду жінки, що повернулася з полону, та її подальше життя. Ці професіонали можуть мати інтерес до надання інформації та розповідей про досвід полонення та повернення додому цивільних, фіксація воєнних злочиннів, таких як насилля.

Громадські активісти та організації: ця група може включати активістів, громадських діячів та неприбуткові організації, які працюють у сфері прав людини, миротворчості та підтримки військовослужбовців та цивільних. Вони можуть зацікавлені у розповсюдженні цього аудіоінтерв'ю серед своєї аудиторії, щоб привернути увагу до проблем воєнних злочиннів.

Академічне середовище: університети, дослідницькі центри та студентські організації, які займаються дослідженнями в галузі війни, конфліктів та людських прав, можуть бути зацікавлені у використанні цього аудіоінтерв'ю як освітнього ресурсу та джерела інформації для своїх студентів та дослідників.

Якщо ж перейти від ширшої характеристики аудиторії до детальнішого портрету, то типова слухачка аудіоінтерв’ю «ВОНА» має такі риси:

Типова радіослухачка програм, присвячених темі насильства, може мати такі характеристики:

Вік: зазвичай це жінка віком від 30 до 60 років.

Сімейний стан: заміжня (рідше розлучена) або має дітей, хоча це може варіюватися.

Освіта: середня або вища освіта.

Зайнятість: може бути працевлаштована або займатися домогосподарством. Також може бути соціальним працівником, психологом, або юристом, що займається проблемами насильства.

Особисті характеристики:

- Висока чутливість до соціальних проблем, особливо до тем, пов’язаних з насильством.
- Відчуває глибоке співчуття до жертв насильства і має бажання допомогти.
- Можливо, має особистий досвід або досвід близьких людей, пов'язаний з насильством, що спонукає її до слухання таких програм.
- Працює або волонтерить у сфері соціальної допомоги, консультування або правозахисту.

Поведінкові риси:

- Постійно шукає нову інформацію та ресурси, що стосуються теми насильства.
- Може брати участь у дискусіях, телефонувати до студії, ставити запитання або ділитися власним досвідом.
- Віддає перевагу радіопрограмам та подкастам, які глибоко аналізують соціальні проблеми, зокрема насильство.
- Цінує можливість взаємодії з ведучими та іншими слухачами через дзвінки, соціальні мережі або онлайн-чати.

Цей портрет допомагає краще зрозуміти мотивації та інтереси типових слухачок програм про насильство, що дозволяє більш ефективно орієнтувати контент на їхні потреби та очікування.

Особливості просування журналістського аудіоінтерв'ю «ВОНА» можуть включати такі аспекти:

Контентна стратегія: звернення уваги на це аудіоінтерв'ю можна забезпечити створенням цікавих заголовків та описів, які передають драматизм та емоційність бесіди. Привернення уваги до цього контенту можна здійснювати через соціальні медіа, блоги, веб-сайти новин, підкасти та інші медійні канали.

Використання медійних платформ: журналіст може розмістити аудіоінтерв'ю на платформах для подкастів та аудіо контенту, таких як SoundCloud, Spotify, Google Podcasts та інші. Це дозволить досягти широкої аудиторії, яка активно споживає аудіо контент.

Соціальні медіа та їх розповсюдження: журналіст розмістив аудіоінтерв'ю на платформах соціальних медіа, таких як Facebook, Twitter, Instagram, що може допомогти привернути увагу широкої аудиторії. Додатково використовувалися хештеги та звернення до впливових осіб, які можуть підтримати та розповсюдити цей контент.

Емоційна сила історії: стратегія зосередження на емоційному зв'язку з аудиторією: використання елементів художнього висловлення та живих деталей з життя цивільних жінок може допомогти створити зв'язок зі слухачами та підсилити емоційну віддачу.

Залучення учасників: запрошення слухачів аудіоінтерв'ю до взаємодії: за допомогою запитань та коментарів на платформах соціальних мереж може бути створена активна спільнота навколо контенту та залучено більше уваги до історії полонених цивільних.

Цей творчий проект присвячений розкриттю історії цивільної жінки, яка пережила важкі часи під час полону та нарешті була визволена. Інтерв'ю з цією жінкою відкриває унікальну можливість зануритися у їх досвід, відчуття та набути важливі уроки вдячності та поваги до тих, хто пережив насилля в полоні.

Метою проєкту «ВОНА», є передача особистого досвіду та історії, що допоможе розкрити важливі аспекти життя жінок та підтримати тих, чиї рідні переживають подібні випробування.

Формат: аудіоінтерв'ю

Героїня: Юлія (за її бажанням, прізвище не розголошується), яка повернулася з російського полону після пережитого насилля.

Зміст: матеріал буде включати інтерв'ю з жінкою, яка пережила полон та насилля.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Ведучий: Доброго дня, шановні слухачі. Сьогодні у нас відбудеться важка емоційна розмова, але ця розмова потрібна всім нам. З нами жінка, яка пережила складний період свого життя – полон та насильство. Дозвольте представити вам Юлію, що згодилася поділитися своєю історією з нами. Ми змінили ім’я та голос нашої героїні з етичних міркувань.

Дякую вам, що прийшли, Юля. Чи не скажете ви нам про той важкий період, який ви пережили?

Гостя: Доброго дня. Звісно, я готова поділитися своєю історією. Це був непростий період у моєму житті, але я хочу донести до всіх, що не можна після такого замикатися, а треба шукати допомогу.

Ведучий: Я розумію, що це дуже складно, але ваша історія може бути дуже важливою для інших, хто може знаходитися в подібній ситуації. Чи не розкажете ви нам, як це все почалося?

Гостя: Звісно. Це було рік тому тому, коли я опинилася в російському полоні. Все почалося, коли... (Гостя розповідає про обставини свого потрапляння в полон, про те, як вона переживала цей період, про випробування та страхи).

Ведучий: Дуже важко після вашоїх історії зібратися з думками та знайти потрібні слова, але ми мусимо бути мужніми, аби допомогти іншим. Як ви змогли зберегти міцність духу у таких випробуваннях? Що допомагало вам?

Гостя: Це було дуже складно, але я намагалася зосередитися на своїй внутрішній силі та надії на краще майбутнє. Мої думки були з моєю родиною та тими, хто мене кохав.

Ведучий: Ваша міць духу дійсно вражає. Чи не поділитесь ви з нами, як ви впоралися з насильством, яке ви зазнали?

Гостя: Це було дуже складно, але я шукала будь-які способи, щоб захистити себе і вижити. Якщо було можливо, я намагалася уникати ситуацій, що призводили до насильства, але іноді цього було недостатньо.

Ведучий: Ви дійсно вражаєте своєю силою та мужністю. Дякую вам за те, що поділилися своєю історією з нами. Ви дійсно надихаєте нас. Чи можете поділитися способами, що допомогли вам впоратися із ситуацією?

Гостя: Я хотіла б сказати усім, хто може переживати подібне, що вони не самі. Завжди є надія на краще, і важливо залишатися міцними та вірити у себе. Ніколи не здавайтеся, а ще знаходьте психологічну підтримку. Це дуже важливо.

Ведучий: Дуже вдячний вам за ваші слова та вашу мужність. Бажаємо вам всього найкращого у вашому подальшому житті. Дякуємо вам, що прийшли сьогодні.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Оформлення радіопроєкту на тему протидії насильству вимагає ретельної підготовки та врахування декількох важливих аспектів. Ось ключові особливості:

1. Вибір тематики та формат:

- тематика: визначити конкретний аспект протидії насильству, який варто висвітлити (домашнє насильство, насильство як військовий злочин, мобінг, булінг у школах тощо).
- формат: це може бути документальний серіал, інтерв'ю, дискусія, освітні програми чи новинні репортажі.

2. Дослідження та підготовка контенту:

- збір достовірної інформацію про масштаби проблеми, причини, наслідки та ефективні методи протидії насильству.

- залучення фахівців (психологів, юристів, представників НУО), які можуть надати професійні коментарі та рекомендації.
- особисті історії постраждалих, з їхньої згоди, для ілюстрації реальних випадків.

3. Етичні аспекти:

конфіденційність (забезпечення анонімності та захисту особистих даних тих, хто ділиться своїми історіями);

чутливість (уникнення деталей, які можуть травмувати слухачів або повторно травмувати жертв);

баланс (дотримання збалансованого підходу, надаючи слово різним сторонам, але при цьому чітко висвітлюючи неприйнятність насильства).

4. Структура випуску:

- Вступ – коротке введення слухачів у тему випуску.
- Основний зміст – інформація, інтерв'ю з експертами та особисті історії. Розбивка на логічні блоки для легшого сприйняття.
- Висновки та поради – підсумки основних моментів, рекомендації щодо запобігання та протидії насильству.
- Контакти для допомоги – інформація про організації, куди можна звернутися за допомогою.

5. Технічне виконання:

- Якість звуку (висока якість запису та звукової обробки).
- Джингли та звукові вставки (для розмежування різних частин випуску).
- Монтаж (для уникнення пауз і забезпечення плавного переходу між блоками).

Приклад структури випуску:

1. Вступ (2 хв): представлення теми, чому це важливо.
2. Інтерв'ю з експертом (10 хв): обговорення масштабів та причин проблеми.

3. Особиста історія (5 хв): реальний випадок з життя.

4. Обговорення методів протидії (10 хв): інтерв'ю з представниками НУО, психологами.

5. Висновки та рекомендації (3 хв): що робити у випадку насильства, куди звертатися.

6. Контакти для допомоги (2 хв): інформація про організації, телефони довіри.

Правильне оформлення радіопроєкту допоможе не лише привернути увагу до проблеми, а й надасть слухачам корисну інформацію для боротьби з насильством.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для створення радіоматеріалу ми ретельно підійшли до вибору як технічних, так і програмних засобів.

1. Технічні засоби:

1.1. Мікрофони:

- Динамічні мікрофони: надійні, стійкі до шумів, підходять для польових записів.
- Конденсаторні мікрофони: високочутливі, підходять для студійних записів завдяки широкому діапазону частот.

1.2. Аудіоінтерфейси (для перетворення аналогового сигналу від мікрофона в цифровий для запису на комп'ютер. Моделі: Focusrite Scarlett, PreSonus AudioBox, Zoom H4n.

1.3. Навушники (закриті навушники для моніторингу запису та обробки звуку. Моделі: Audio-Technica ATH-M50x, Sennheiser HD280 Pro.

1.4. Рекордери (портативні рекордери для запису інтерв'ю та звукових ефектів на місці). Моделі: Zoom H4n, Tascam DR-40.

1.5. Комп'ютер (потужний комп'ютер або ноутбук для редагування і зберігання аудіофайлів).

1.6. Акустичні панелі (використовуються для покращення акустики приміщення та зменшення ехо).

2. Програмні засоби (програмне забезпечення для запису та редагування аудіо (DAW – Digital Audio Workstation)

- Audacity: безкоштовне, відкрите програмне забезпечення для запису та редагування звуку.
- Adobe Audition: професійне програмне забезпечення з багатьма функціями для обробки звуку.
- Reaper: доступне програмне забезпечення з широкими можливостями.

2.1. Плагіни та ефекти (плагіни для обробки звуку, такі як еквалайзери, компресори, реверберація). Пакети плагінів: Waves, iZotope, FabFilter.

2.2 Програмне забезпечення для запису інтерв'ю на відстані:

- Zoom: популярна платформа для відеоконференцій, яка дозволяє записувати аудіо в хорошій якості.
- Zencastr: онлайн-платформа спеціально для запису аудіоінтерв'ю.
- Cleanfeed: веб-додаток для високоякісного аудіозапису на відстані.

2.3. Сервіси для зберігання та поширення контенту:

- SoundCloud (платформа для розміщення аудіоматеріалів).
- Anchor (платформа для створення та розповсюдження подкастів).
- Libsyn (хостинг для подкастів).

2.4. Інструменти для створення сценарію:

- Google Docs (зручний інструмент для спільної роботи над сценарієм).
- Scrivener (програмне забезпечення для написання та організації текстів).
- FreeSound – база звукових ефектів, які можна використовувати безкоштовно.

- AudioJungle – латформа для купівлі музики та звукових ефектів.
- Epidemic Sound – сервіс для ліцензованої музики та звукових ефектів.

2.5. Сервіси для транскрипції інтерв'ю

- Otter.ai (автоматична транскрипція аудіо та відео).
- Rev (сервіс для замовлення професійної транскрипції).

Використання цих технічних і програмних засобів дозволить нам створити високоякісний радіоматеріал, який буде цікавим та інформативним для слухачів.

2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо)

За період навчання мною не створювалися журналістські матеріали.

ВИСНОВКИ

Дослідження ґрунтувалося на кількісному та якісному аналізі, який включає аналіз контенту та тематичні дослідження. Контент-аналіз як кількісно-якісний метод охоплював онлайн-медіа. Дослідження проводилося в період з січня по квітень 2024 р., часовий проміжок контент-аналізу: 2014-2024 роки. Всього проаналізовано 32 радіостанції. Було проаналізовано 193 радіопрограми. Крім того, використовуючи гуглпошук, шукаючи за ключовими фразами «насильство», «радіо» та «домашнє насильство», ми знайшли загалом 27 статей, опублікованих за вказаний період. Пошук на інтернет-порталах за вказаними фразами надав для аналізу 82 додаткові радіостатті.

У «маститих» радіостанцій, таких як «Громадське радіо», «Радіо Свобода» або «Українське радіо» 25% випадків становлять великі статті. Тексти, опубліковані на інтернет-порталах радіостанцій чи подкастів, і «розшифровки» радіопрограм і сюжетів, в яких згадується тема «насильство над жінками» та «протидія насильству», у 70% випадків перевищують вісім абзаців, тому тематичні статті там набувають більшого висвітлення.

Проаналізовані матеріали на радіо зосереджувалися на жінках, які зазнали насильства, як головних дійових особах сюжету 44 рази, тоді як кривдники (переважно чоловіки) були дійовими особами сюжету в 106 випадках. У аналізованому масиві радіоматеріалів 193 статті про протидію насильству. Лише п'ята частина (21%) цих статей робила акцент на цій соціальній необхідності. Інші статті стосувалися переважно конкретних випадків насильства над жінками (найчастіше фізичного чи сексуального), які не містять цієї фрази та не пов’язують новину про те, що жінка зазнала ударів з боку свого чоловіка у насильстві над жінками, як соціальну проблему.

Матеріали, які виходили за межі стереотипного висвітлення насильства над жінками, здебільшого були матеріалами, які не зображували жінку, яка зазнала насильства, як безпорадну людину чи жертву. Інтерв’ю та коментарі є

малопопулярними формами висвітлення цієї теми, і це саме ті форми, які можуть глибше зануритися в тему гендерно обумовленого насильства та підкреслити її як соціальну проблему.

Підготовка до радіоінтерв'ю з жінкою, яка пережила російський полон, виявилася надзвичайно складним та делікатним завданням, яке вимагало від журналіста не лише професійних навичок, але й високого рівня емпатії та розуміння людської психології. Тема інтерв'ю приховувала в собі глибокі емоційні й етичні виклики, що потребували ретельної підготовки та відповідного підходу.

Передусім важливо було пам'ятати про етичні аспекти. Інтерв'юер мусив забезпечити ситуацію, в якій інтерв'ю не мало стати причиною повторної травматизації для респондента. Повага до переживань і особистих кордонів людини – запорука вдалого інтерв'ю з людиною, яка пережила насилля у полоні. Під час бесіди варто було постійно уникати надмірно особистих або болючих запитань, якщо було відчуття, що героїня не готова про це говорити. В період підготовки до запису відбулося узгодження питань з героїнею, щоб уникнути небажаних тем.

Психологічна підтримка під час інтерв'ю є ще одним важливим аспектом. Спокійна атмосфера, доброзичливий тон і можливість зробити перерву в будь-який момент допомогли створити безпечне середовище.

Підготовка до інтерв'ю включала не лише підготовку запитань, але й вивчення контексту ситуації, в якій перебувала героїня.

Структурування інтерв'ю є ключовим моментом. Розмова починалася з загальних і менш травматичних тем, поступово переходячи до більш складних питань, якщо журналіст бачив, що респондентка готова їх обговорювати. Важливо, що в героїні була можливість розповісти свою історію у власному темпі, без поспіху і тиску.

Підготовка радіоінтерв'ю з жінкою, що побувала в російському полоні та пережила насилля, вимагало від журналіста комплексного підходу, а саме поєднання етичних норм, емоційної підтримки, глибокого розуміння

контексту і технічної підготовки. Це було нелегке завдання з важливою метою: інформувати й підвищити обізнаність суспільства про складні питання, пов’язані з полоном і його наслідками. Найважливіше – підходити до цього завдання з глибокою повагою та чутливістю до переживань і досвіду героїні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Є. Журналістика в умовах гібридної війни: проблеми і перспективи розвитку. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 2018. № 2. С. 21-26.

2. Закон України Про запобігання та протидію домашньому насильству. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text (дата звернення : 21.03. 2024).

3. ЗМІ для змін. Можливості. Процитовано Роксолана Бичай. *Радіо Свобода*. URL: https://cs.detector.media/community/texts/185147/2023-01-2832 roksolana-bychay-radio-svoboda-nayvazhche-v-moiy-roboti-zaraz-spilkuvatys-izlyudmy-yaki-vtratyly-ridnykh/#:~:text (дата звернення : 21.03. 2024).

4. Липа І. Стоп домашньому насильству (До Міжнародного дня боротьби з насильством над жінками). URL : https://www.mixcloud.com/radioros/25-11 (дата звернення : 20.03. 2024).

5. Місто над Бугом. URL : https://mistonadbugom.com.ua/ (дата звернення : 20.03. 2024).

6. Нобель К. Як писати про людей, які пережили травму. *Medialab*, 13 серпня 2018 URL : https://medialab.online/news/trauma/

7. Про запобігання та протидію насильству в сім'ї говорили в ефірі «Слободи FM». URL : https://legalaid.gov.ua/novyny/pro-zapobigannya-ta-protydiyu-nasylstvu-v-sim-yi-govoryly-v-efiri-slobody-fm/ (дата звернення : 11.03. 2024).

8. Стамбульська конвенція - потужний інструмент подолання насильства за гендерною ознакою. URL : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/2022/2022-HandbookIstanbulConvention-UA.pdf (дата звернення : 13.02. 2024).

9. Статистика 2023 року: українська поліція розпочала 3622 кримінальні провадження за фактами домашнього насильства. URL :

https://antiraid.com.ua/news/statystyka-2023-roku-ukrainska-politsiia-rozpochala-3622-kryminalni-provadzhennia-za-faktamy-domashnoho-nasylstva/ (дата звернення : 10.03. 2024).

10. Стоп насильство»: Левченко про урядову програму протидії домашньому насильству та Стамбульську конвенцію. *Українське радіо*. URL : https://ukr.radio/news.html?newsID=95263 (дата звернення : 10.03. 2024).

11. Ульяненко В. Кількість справ про домашнє насильство в Україні б'є рекорди: похмура статистика. URL : https://glavcom.ua/country/society/kilkist-sprav-pro-domashnje-nasilstvo-v-ukrajini-bje-rekordi-pokhmura-statistika-989993.html (дата звернення : 10.03. 2024).

12. «Флешмоб #яНеБоюсьСказати мав терапевтичний ефект». Громадське радіо. URL : https://hromadske.radio/podcasts/protydia-nasylstvu/fleshmob-yaneboyusskazaty-mav-terapevtychnyy-efekt (дата звернення : 10.03. 2024).

13. Що чекати від нового законодавства щодо протидії насильству?. *Громадське радіо*. URL : https://hromadske.radio/podcasts/protydia-nasylstvu/shcho-chekaty-vid-novogo-zakonodavstva-shchodo-protydiyi-nasylstvu (дата звернення : 10.03. 2024).

14. Як запобігти домашньому насильству у сім'ях військових. URL : https://soundcloud.com/army_fm/yak-zapobgti-domashnomu-nasilstvu-u-smyakh-vyskovikh-dumka-psikhologa (дата звернення : 10.03. 2024).

15. Яриш О. Як спілкуватись із травмованими людьми: 12 порад для журналіста. *Детектор медіа*, 7 листопада 2015. URL : https://ms.detector.media/mediaprosvita/ master_clas/yak_spilkuvatis_iz_travmovanimi_lyudmi_12_porad_dlya_zhurnalista /(дата звернення : 10.03. 2024).

16. 68,7% опитаних вважають домашнє насильство неприйнятним: результати дослідження громадської думки. URL :

https://ukraine.unfpa.org/uk/news/gbv-perception-survey-results (дата звернення : 10.03. 2024).

17. «84% опитаних дітей визнали, що потерпали від знущань у школі». *Громадське радіо*. URL : https://hromadske.radio/podcasts/protydia-nasylstvu/84-opytanyh-ditey-vyznaly-shcho-poterpaly-vid-znushchan-u-shkoli (дата звернення : 10.03. 2024).

18. Mark Brayne. Trauma & Journalism: A Practical Guide. *Dart Center for Journalism and Trauma*, March 24, 2009. URL : https://dartcenter.org/content/trauma-journalism-handbook (last accessed : 10.03. 2024).

19. Dart Award Winners Offer Advice To Journalists Covering Trauma. – *Columbia Journalism School, Columbia University in the City of New York.* URL : https://journalism.columbia. edu/qa-2017-dart-award-winners-offer-advice-journalists-covering-trauma (last accessed : 10.03. 2024).

20. Five tips for journalists covering trauma. – International Journalists' Network. URL : https://ijnet.org/ en/story/five-tips-journalists-covering-trauma (last accessed: 10.03. 2024).

21. Mike Walter. Tears Are Part of Telling the Story. *NiemanReports*, December 15, 2009. URL : https://niemanreports.org/articles/tears-are-part-of-telling-the-story/ (last accessed : 10.03. 2024).

22. Jad Melki. Why Journalists Need to Learn About Trauma. *NiemanReport*, Fabruary 22, 2010 URL : https://niemanreports.org/articles/why-journalists-need-to-learn-about-trauma/ (last accessed : 10.03. 2024).

Декларація

академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Кім Кирило Олексійович, студент 4 курсу факультету журналістики, спеціальність «Журналістика», адреса електронної пошти
- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему
«Протидія насиллю як радіожурналістська тема»
відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;
- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____Підпис_____ПІБ (студент) Кім К. О.

Дата_____Підпис_____ПІБ (керівник проєкту) Мірошниченко П. В.

ABSTRACT

The title of the topic is «Fighting Violence as a Subject of Radio Journalism»

Volume of the main part of the work: 40 pages.

The number of used sources is 22.

The purpose of the study is to create an interview script with a hero who survived captivity and violence, based on the analysis of radio journalistic practices in covering issues of violence, in particular, providing adequate information and raising public awareness.

The set goal made it necessary to perform the following tasks:

1. To study the legislative regulation of the issue of combating violence;

2. To analyze the existing practices in the radio air of Ukraine regarding coverage of the issue of violence prevention;

5. Create a script for a radio plot to counter violence, taking into account all recommendations;

4. Create recommendations for coverage of the topic of violence and its counteraction on the radio.

The object of the study is the materials of Armiya FM, Radio Svoboda, Public Radio, and Ukrainian Radio from 2014 to 2024.

The subject of the study is the formal and substantive features of radio programs on combating violence.

Formal and substantive characteristics of the project. The creative project is the development of an interview scenario, where the author talks with survivors of violence. The purpose of the developed project is to draw the community's attention to the problem of violence and the mechanisms for countering it.

Key words: violence, opposition, war, captivity, security, civilian, woman.